

An aerial photograph showing a central village area with numerous houses and buildings, surrounded by large, rectangular agricultural fields. The fields are mostly brown and tan, indicating they are either fallow or have been recently harvested. There are some green patches, possibly grass or young crops. The village is centrally located and has a somewhat irregular shape. The surrounding fields are separated by roads and ditches.

Udviklingsperspektiv for Sdr. Stenderup

- udvikling i en bevaringsværdig landsby

Beboergruppen i Sdr. Stenderup
maj 2006

Indhold:

Forslag til udviklingsperspektiv for Sdr. Stenderup	3
Karakteristik af Sdr. Stenderup	4
Et landsbysamfund nær Kolding by	5
Landskab og beplantning	6
Bevaring, byggeskik og kulturhistorie	8
Planlagt byudvikling og forskønnelse af landsbymiljøet	11
Trafik og miljø	13
Debat og borgermøde	15

Kilder:

"I dialog med tiden : lokalhistoriske stemningsbilleder fra Sdr. Stenderup Sogn" af Lene Iversen
"Hjemstavnsbog - Stenderup Sogns Historie" samlet af sognerådsformand F.L. Hansen
"Kommuneatlas Kolding" Miljøministeriet, Planstyrelsen i samarbejde med Kolding Kommune
"Kommuneplan 2001 - 2009" Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning.

Fotos:

*Historiske fotos på side 8, 9 og 10 af er udlånt af Kolding Stadsarkiv.
Fotos på side 6 er fra hjemmesiden www.sdr-stenderup.dk
Øvrige fotos: Gruppen for by & landskabsplanlægning aps*

*Udviklingsperspektivet er udarbejdet for Beboergruppen i Sdr. Stenderup af Gruppen for by & landskabsplanlægning aps november 2005 – marts 2006. Styregruppe for arbejdet har været en arbejdsgruppe bestående af Janne Malmberg, Dorthe Johansen, Inger Barsøe, Birgitte Adsbøll, Bjarne Sørensen, Holger Pedersen, Hans Jensen, Jens Barsøe, Marianne Millnitz, Anitta Thomsen, Anja Olsen og Torben Lundø.
Arbejdet er bl.a. baseret på arbejdsgruppens drøftelser på en række møder i 2005-2006.*

Tekst og layout: Gruppen for by & landskabsplanlægning aps. Tryk: Kolding Kommune. Omslag: luffoto udlånt af Kolding Kommune

Forslag til udviklingsperspektiv for Sdr. Stenderup

Hermed foreligger udviklingsperspektivet for Sdr. Stenderup og omegn. Det færdige udviklingsperspektiv for Sdr. Stenderup er et udtryk for borgernes ønsker og ideer til landsbyens udvikling de næste 10 - 15 år. Udviklingsperspektivet indeholder ønsker og forslag til forbedringer i og omkring landsbyen.

Her er også tale om forslag til initiativer, der kun kan realiseres, hvis de pågældende grundejere er indforstået hermed.

Perspektivet er resultatet af en længe proces med landsbyernes borgere med bl.a. fremlæggelse af udviklingsperspektivet på et borgermøde i maj 2006. De indkomne bemærkninger er vurderet af arbejdsgruppen og er indarbejdet bl.a. som bemærkninger på side 15 i hæftet.

I forbindelse med den offentlige høring har der i landsbyen været debat og uenighed om beboergruppens forslag

til fremtidige byudviklingsområder, hvor beboergruppen foreslår byudvikling på bl.a. et landbrugsareal mellem Hundborgvej og Stenholt og et areal øst for boligerne langs Varmarkvej. Der har været underskriftindsamlinger mod nogle af byudviklingsmulighederne. De andre holdninger fremgår af bemærkningerne på side 15.

Beboergruppen har valgt at fastholde områderne til byudvikling uden ændringer.

Det er et vigtigt signal overfor Kolding Kommune, at mange borgere engagerer sig i og bakker op om udviklingsperspektivet. Kommunen har opfordret de forskellige landsbysamfund til at udarbejde disse perspektiver for at kende landsbyernes ønsker til udvikling og tiltag. Udviklingsperspektivet er disponeret som følger: Først en karakteristik af Sdr. Stenderup, derefter afsnit om de fysiske omgivelser såsom landskabet, beplantninger, bygninger, bevaringsværdige helheder

og kulturhistorie. Udviklingsperspektivet indeholder endvidere et afsnit, der beskriver, hvilke ønsker og forslag, der er til igangsættelse af forskellige projekter og tiltag. Endelig er der et afsnit om trafik- og miljøforhold.

Sdr. Stenderup ligger tæt på Kolding by, omgivet af meget smuk og spændende natur.

I de senere år er der kommet ca. 20 nye grunde i Sdr. Stenderup ved bl.a. Møllebro. Det er beboergruppens ønske, at der fremover skal ske en styret boligudvikling gennem en grundig planlægning. Ved udstykning skal der tages et stort hensyn til landsbyens nuværende struktur, og Sdr. Stenderups oprindelige landsbypræg skal bevares.

Det er beboergruppens håb, at udviklingsperspektivet vil blive et nyttigt værktøj for beboere, foreninger, virksomheder og Kolding kommune i arbejdet med at sikre en fortsat positiv udvikling i landsbyen.

Beboergruppen mener:

Det er vigtigt, at der fortsat kan ske udstykning og opførelse af nye boliger i Sdr. Stenderup, da nye indbyggere er med til at støtte landsbyens grundlag for at opretholde det nuværende offentlige og private serviceniveau. Samtidig er det vigtigt, at landsbyen ikke ændrer karakter. Det er en svær balancegang, og beboergruppen har brugt meget tid på at diskutere de forskellige muligheder.

Vi er nu kommet frem til nogle placeringer i landsbyen, hvor vi mener, at man kan udstykke nye boligområder, uden at det vil ødelægge landsbyens karakter og særpræg. Placeringerne er vist her i hæftet i afsnittet "Planlagt byudvikling og forskønnelse af landsbymiljøet".

Beboergruppen ønsker at gøre opmærksom på, at der i landsbyen er et meget stærkt ønske om at få anlagt en cykelsti til Sdr. Bjert hurtigst muligt, da skolebørn dagligt skal cykle den vej. Trafikmængden på vejen og hastigheden bevirker, at det er en meget usikker vej for cyklister. Det er derfor meget påtrængende at cykelstien anlægges.

Ny bebyggelse, Møllebro

Udsigt over Stenholt. I baggrunden ses nyere ældreboliger samt Katrinebjerg

Karakteristik af Sdr. Stenderup

Sdr. Stenderup ligger i den østlige del af Kolding kommune syd for fjorden på Stenderup Halvø.

Landsbyens bebyggelse ligger som klynger af bebyggelse, der strækker sig ud langs vejene Stenholt, Stenderupvej, Løveroddevej og Varmarkvej.

Landsbyens centrum ligger hvor Stenholtgade mødes med bygaden Stenderupvej.

Kirken og den ældste del af bebyggelsen ligger nord for Stenderupvej.

Skolen ligger i den østlige kant af landsbyen.

Plejecentret og købmanden ligger på Stenderupvej i den vestlige ende af bymidten.

Sdr. Stenderup er en aktiv landsby med aktivitet i dagtimerne ved købmanden og de andre lokale erhvervsdrivende. Byen har et forsamlingshus, Dannevirke, der bruges til fester, samt et aktivitetshus ved skolen.

Der er sammenhold i landsbyen om at fastholde og gerne udbygge de eksisterende serviceudbud i landsbyen. Det er lykkedes at bevare den lokale skole og det lokale plejehjem.

Befolkningsudvikling

Den ældst bevarede folketælling er fra 1803 med 659 indbyggere. I 1880 var tallet 1310. Indtil 1975 faldt folketallet til det laveste med 845 indbyggere.

Pr. 1.4.2005 var folketallet i Sdr. Stenderup Sogn på 954, og folketallet er dermed steget i perioden 1975 til 2005 til med 109 personer.

Der er bygget nye parcelhuse over de sidste år på Smøgen, Slunden og Møllebro, hvilket har betydet at nye familier med børn er flyttet til byen.

Erhverv i området

Sdr. Stenderup har et velfungerende og aktivt erhvervsliv med en købmand, murermestre, elektrikere, tømrermestre, mekaniker, VVS, maskinstation, maskinfabrik, landbrug, café/

restauration, frisør, belysnings- og interiørvirksomhed, Ungdomsinstitutionen Aakær, skole, afvænningsklinik, camping, dagplejemødre og lokale kunstnere.

Ønsker:

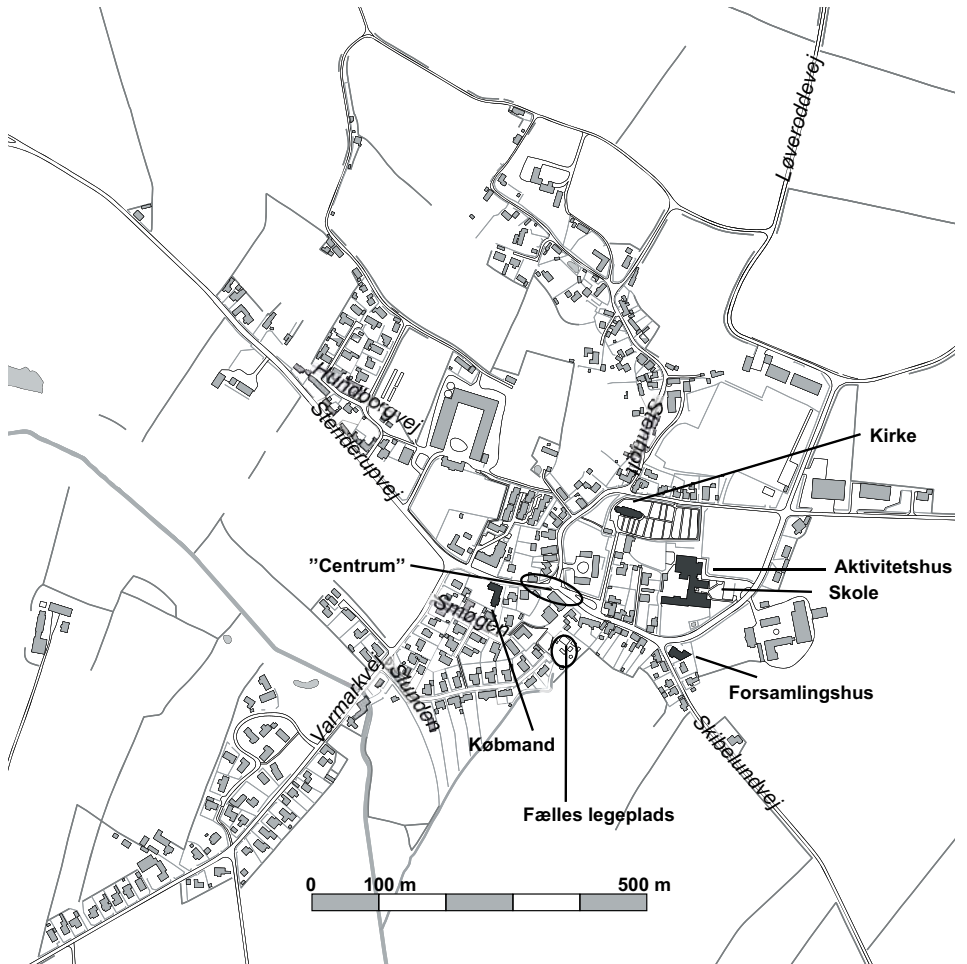
Der ønskes mulighed for placering af erhverv, der betjener lokalområdet.

Der ønskes mulighed for etablering af erhverv i nedlagte, tiloversblevne landbrugsbygninger.

Børn og unge

Sdr. Stenderup Centralskole er en velfungerende skole med ca. 130 elever fordelt på 0-6. klasse. Skoledistriktet omfatter foruden Sdr. Stenderup også området i Agrtrup nord for Stenderupvej. Skolen bliver også brugt til møder i lokale foreninger, og fungerer iøvrigt som et kulturcentrum for byen.

Der er skolefritidsordning på skolen. Efter 6. klasse fortsætter eleverne i Sdr. Bjert Skole.

Aktiviteter i Sdr. Stenderup

Skolen

Kirkebakken - "Pærglen"

Et landsbysamfund nær Kolding by

Der er 9 dagplejemødre i Sdr. Stenderup.

Midt i byen er der en stor legeplads, som bliver brugt meget af dagplejemødrene.

Der ligger en døgninstitution Aakjær på Moshusevej. Institutionen er et socialpædagogisk opholdsted for unge mellem 10 og 18 år, og institutionen modtager børn henvist fra landets amter og kommuner.

Ønsker:

Skolen ønskes bevaret. Der er ønske om etablering af en børnehave i Sdr. Stenderup.

Ældre

Indtil for nylig har landsbyen haft et plejecenter, som nu er lukket. Beboerne blev i den forbindelse flyttet til Sdr. Bjert. Der er 18-20 beskyttede boliger, og man arbejder for at faciliteterne (f.eks. køkken) til disse boliger opretholdes.

Ønsker:

Plejhjemmet bør genetableres, så det fortsat er muligt for ældre fra landsbyen at blive i byen. Der mangler mindre, ældrevenlige boliger.

Dagligvarehandel

Lokalt er der mulighed for dagligvarehandel hos købmanden, hvor der også er vareudbringning, postekspedition, håndkøbsudsalg af medicin samt mulighed for afhentning af receptpligtig medicin.

Fritids- og foreningsliv

Der er mange fritids- og foreningsaktiviteter i byen, som områdets beboere støtter aktivt.

Byen har en beboerforening, der arrangerer forskellige aktiviteter i byen. Foreningen har bl.a. etableret en fælles hjemmeside for byen.

Børn og unge har mulighed for at gå til spejder hos den lokale KFUM forening og være medlem af idrætsforeningen, der også driver værestedet. Værestedet har en bred vifte af aktiviteter for børn og unge fra 4. til 7. klasse.

I Idrætsforeningen kan man gå til badminton, fodbold, gymnastik, springgymnastik og forskellige motionsformer.

Der er også ridning, kirkekor, musikskole og skaterbane.

Derudover er der en lokal jagtforening, en støtteforening for forsamlingshuset, en husmoderforening fælles med Sdr. Bjert, en pensionistforening, en antenneforening og en støtteforening for avisen Bjert-Stenderup Avis.

Der er tilknyttet en busforening til plejecenteret. Foreningen har til formål at sikre, at plejecenteret har sin egen bus. Foreningen arrangerer forskellige sponsoraktiviteter, hvor indtægterne går til bussen.

Ønsker:

Der ønskes en klub eller et lignende sted, hvor lidt større børn kan komme i fritiden, men behovet skal først undersøges ved en rundspørge.

Kollektiv trafik

Landsbyen har stoppesteder på regional rute 404 samt en skolebus, lokalrute 783. Den regionale bus har i princippet afgang med timeinterval undtaget om morgenen og sidst på eftermiddagen, hvor den kører med ca. ½ times interval. Den sidste bus går fra Sdr. Stenderup 21.37, og fra Kolding mod Sdr. Stenderup 21.10.

I weekenden er der færre afgang. Den sidste afgang lørdag fra Kolding er 19.35, og fra Sdr. Stenderup mod Kolding 20.01.

Skolebussen, der har stoppested ved skolen, kører på skoledage og kan benyttes af alle.

Ønsker:

Skolebussens køreplan ønskes lagt ind under regionalruten, så man har en samlet køreplan for busruterne til byen.

Skiltningen ved busstoppestederne på ruten ønskes forbedret. Rutebilerne kører forskellige ruter på de forskellige afgang. Nogle af ruterne kører ikke gennem Sønder Stenderup, men det fremgår ikke af køreplanen ved busstoppestedet.

Der er ønske om, at den sidste busafgang fra Kolding mod Stenderup bliver klokken 23.00.

Plejhjemmet

Købmand

Stenholt

Landskab og beplantning

Landskab

Landskabet på Stenderuphalvøen er karakteriseret ved store gårde med tilhørende store marker, som landskabeligt giver oplevelser af et åbent land med lav bebyggelsesintensitet. Jorden på halvøen er overalt god lerjord, dog med en vis variation. Det karakteristiske agerland omkranses mod vandet af store løvskove, i alt 900 ha. statskov.

Tidligere var hele halvøen bevokset med skov med spredt bebyggelse. Da Kronen overtog jorden og træerne, havde bønderne ret til at lade deres kreaturer græsse i skovene. Senere med skovreformen i 1700-tallet måtte Kronen afstå en betydelig del af skoven til bønderne som erstatning for, at de mistede græsningsretten. Bønderne fik arealet mellem Sønder Skov og Midtskov, og da boniteten var god, blev området ryddet for skov i første halvdel af 1800-tallet. Først i 1866 blev de endnu ikke ryddede private skovområder pålagt fredskovspligt. I 1971 blev området mellem de to skove fredet, for at sikre et åbent, karakteristisk sydjysk landbrugsland. De arealer, som de tre skove dækker, har været skovdækket uafbrudt siden skovens indvandring efter istiden.

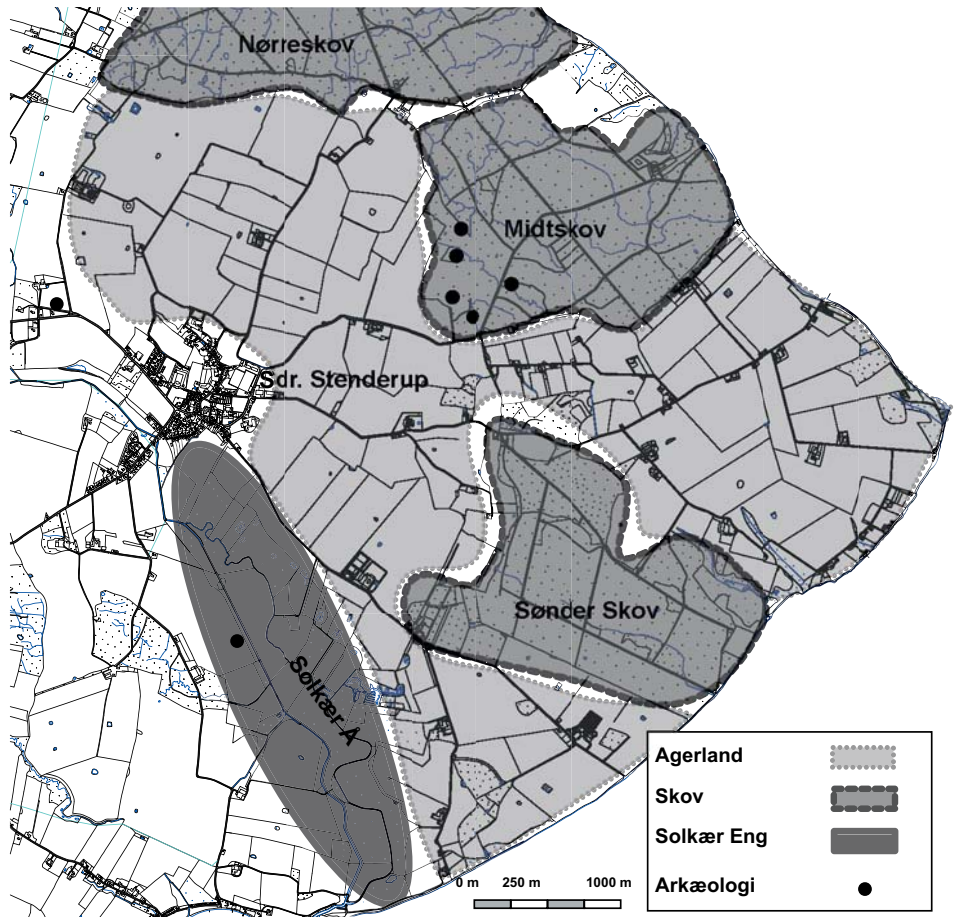
Landskabet på Stenderuphalvøen er en bundmoræne skabt i istiden. I bundmorænen eller moræneplateaet findes mindre erosionskløfter skabt i smeltevandsperioden.

Binderup Mølleå løber parallelt med Stenderupvej gennem landsbyen, hvor den syd for Varmarkvej løber sammen med Solkær Å og Skidenbæk ud gennem engarealerne til

Solkær Enge. Ådalen er ret smal, men udgør et markant landskabelement, som tidligere dannede en naturlig afslutning på landsbyen mod sydvest. I dag fungerer åen som adskillende element, idet landsbyen i dag er vokset over på den anden side af åen. Stenderupvej ligger højt på kanten af ådalen, hvilket giver nogle flotte kig fra vejen og husene ud over Solkær Enge til Lillebælt. Det nye boligområde ved Varmarkvej syd for åen, er placeret ned ad ådalsskråningen.

Den ældste del af landsbyen omkring kirken og langs Stenholt putter sig

ned i en slugt i landskabet. Tidligere var der et lille tilløb til Binderup Mølleå i denne slugt. Den gamle del af Sdr. Stenderup underordner sig det storslåede landskab, hvorimod kirken, med en placering højt i landskabet, udgør et synligt vartegn fra det omkringliggende landskab. Den gamle del af landsbyen er en tæt struktur, men samtidig er der flere steder kontakt til det omkringliggende agerland. Græsningsarealer og marker skyder sig ind som kiler mellem de bebyggede områder nord for Stenderupvej, mens engarealerne langs åen skyder sig ind i landsbyen syd for Stenderupvej.

Stenderuphalvøen

Udsigt over Solkær Enge

Udsigt fra Stenderupvej

Stenderupskovene

De store skove langs kysten på Stenderuphalvøen, Solkær Enge og Lillebælt udgør fantastiske kulisser for landsbyen Sdr. Stenderup. Inde i landsbyen findes markante lindetræer ved kirken samt flotte træer ved flere af de store gårde. Disse beplantninger tilfører landsbyen en kvalitet og et frodigt udtryk. Egentlige fælles grønne områder findes ikke i landsbyen, men landsbyens haver, især i den gamle del af landsbyen samt de grønne arealer ved henholdsvis Centralskolen og det tidligere plejecenter, medvirker til at Sdr. Stenderup fremstår som en meget grøn landsby.

Beskyttelsesområder

Jævnfør regionplanen for Vejle Amt er der registreret følgende: Mos Vig er internationalt naturbeskyttelsesområde.

Et større område omkring kirken er registreret som kirkeomgivelser, da der er indsigt til kirken. Der er 150 meter å-beskyttelseslinje omkring Binderup Mølleå og Solkær Å.

Der ligger en fredet jættestue ved Roeshøj og et fredet voldsted ved Skinkelsborg. Der er en del fredede gravhøje. Den største koncentration ligger i Midtskov øst for landsbyen.

En stor del af ådalen ved Solkær Å er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3.

Landskabet fra Sdr. Stenderup mod Skibelund er registreret som særligt værdifuldt landskab.

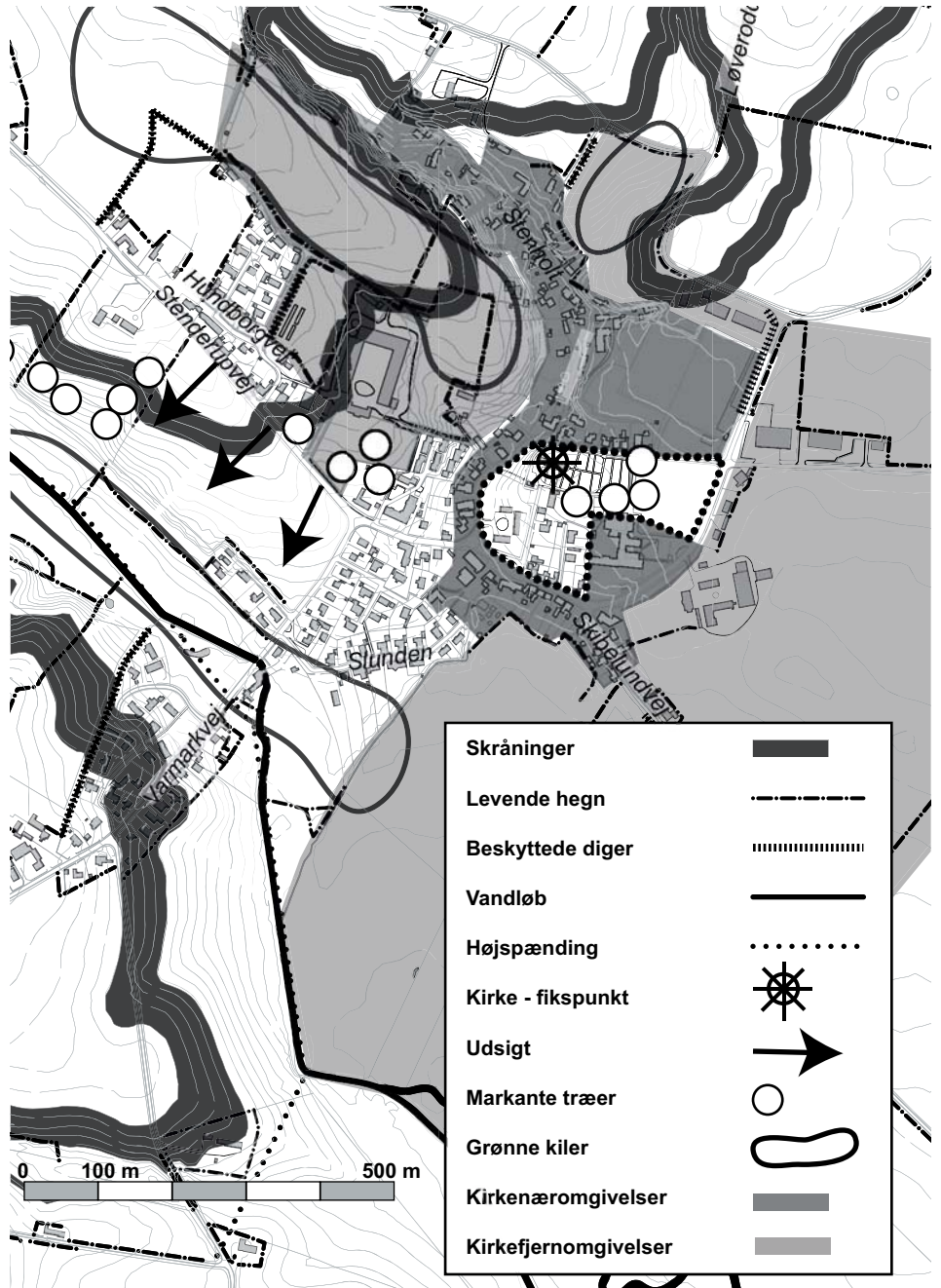
De ældste dele af landsbyen er registreret som bevaringsværdigt kulturmiljø

Ønske:

Naturen og landskabet omkring Sdr. Stenderup byder på mange oplevelser, som kan udnyttes bedre.

Beplantning, grønne områder og vandløb

Den markante kirkegårdsallé samt beplantningen omkring kirken er bevaringsværdig.

Landskabstræk i og omkring landsbyen

De levende hegn i området danner deres egen, grønne struktur og vurderes at være bevaringsværdige. I området er der følgende vandløb: Binderup Mølleå, Skidenbæk, pumpekanalen og Solkær Enge.

Ønsker:

I forbindelse med anlæg af cykelstien til Agtrup ønskes der plantet en allé.

Dyre- og planteliv har gode levesteder hvis man forstærker de levende hegn og renser mergelgrave og nedlagte branddamme op.

Kirkealléen

Bevaring, byggeskik og kulturhistorie

I Kolding Kommuneatlas gives følgende karakteristik af landsbyen Sdr. Stenderup.

Citat fra Kolding Kommuneatlas 1991:

"Den sydlige del af landsbyen brændte stort set ned til grunden i 1807. Flere af de store gårde blev derefter genopført på deres marktilliggende uden for byen, og den forholdsvis store landsby rummer i dag kun ganske få gårde.

Stenderupvej løber på den stejle skrænt fra nordvest og fortsætter som hovedgade ned igennem byen. Bygaden har et slynget, harmonisk forløb, der følges af ret tæt bebyggelse: villaer, småhuse, skole, købmand, andelsmejeri med videre, fra århundredeskiftet og de følgende årtier. Kirken og den ældre del af landsbyen ligger nord for bygaden. Syd for bygaden fører Varmarkvej ned i dalen, hvor den nu nedlagte privatbane mod Hejlsminde løb langs med åen.

Fra 1911 til 1948 var Sdr. Stenderup station på Hejlsmindebanen, og byen har i tidens løb bredt sig ned mod den gamle stationsbygning. Fra sydsiden af dalen er der en fin udsigt over engene ned langs åen, og overfor Varmarkvejs udmunding i Stenderupvej på den nordlige skråning ligger der et stateligt, hvidt stuehus, der fungerer som et let forskudt fikspunkt.

Nord for bygaden, på en lille bakkeknold, ligger kirken og kirkegården omkranset af stengærde og høje træer. En næsten majestætisk kirkeallé leder fra bygaden op til kirken, og den samler en lidt spredt bebyggelse

omkring sig. Langs nordsiden af kirkegården danner en række småhuse over for stengærdet et smalt og intimt gaderum, Præstediget. Vejen følger mod øst en åben grønning, der strækker sig mellem kirken, skolen og det tidligere elektricitetsværk, der i øvrigt er en meget markant, lille bygning.

Bag kirken løber Stenholt mod nord op igennem en slugt i dalskråningen og her ligger den del af landsbyen, der blev skånet ved branden i 1807. Stenholt er en tidligere landarbejderbebyggelse, og de lave, stråtækte huse, der ligger og putter sig på kryds og tværs mellem små havehække i den snævre slugt, udgør i dag en meget karakteristisk og charmerende del af Sdr. Stenderup landsby."

Forskning i navneudvikling har fundet frem til, at torpe-byer som Sdr. Stenderup stammer helt tilbage fra år 800. Der er gjort mange oldtidsfund i området, som peger på at området har været beboet langt tilbage i historien.

De vigtige begivenheder i byens historie er:

Udskiftningen i 1788 samt en storbrand i 1807, hvor gårdene er blevet flyttet ud af landsbyen til omkringliggende jordtilliggende.

Den store kornsalgstid midt i 1800 tallet medførte velstand i området, da jorden er frugtbar morænejord. Der blev opført store gårde i landskabet rundt om landsbyen.

I 1911 blev Sdr. Stenderup til en Stationsby, hvorefter bebyggelsen voksede ned mod stationen.

Siden midten af 1960-erne er byen vokset med parcelhuskvarterer i følgende områder:

Hundborgvej, Smøgen, Slunden og Møllebro.

Fredede og bevaringsværdige bygninger

Den eneste fredede bygning i landsbyen er kirken. Derudover er der udpeget flere bygninger med forskellig bevaringsværdi.

Bygninger med kulturhistorisk værdi

- A: Det tidligere elektricitetsværk. Bygningen anvendes i dag til beboelse.
- B: Den tidligere stationsbygning. Bygningen er i dag indrettet til beboelse.
- C: Det tidligere missionshus. Huset anvendes i dag til beboelse.
- D: Det tidligere mejeri. Bygningerne anvendes til beboelse.
- E: Tidligere brugs. Bygningen anvendes nu til beboelse.
- F: Tidligere plejehjem.

Bevaringsværdige sammenhænge

Landsbyen er sammensat af bebyggelse i klynger, hvilket giver en afveksling mellem tæt bebyggelse og udblik til det omgivende landskab.

Landsbyens struktur er i høj grad præget af samspillet med de karakteristiske landskabsformer, der har været en medvirkende faktor for placering af bebyggelsen.

Bevaringsværdige helheder

1. Stenholt

Med sin ubrudte helhed er Stenholt bevaringsværdig og den ældste

Mejeriet da det stadig var i drift

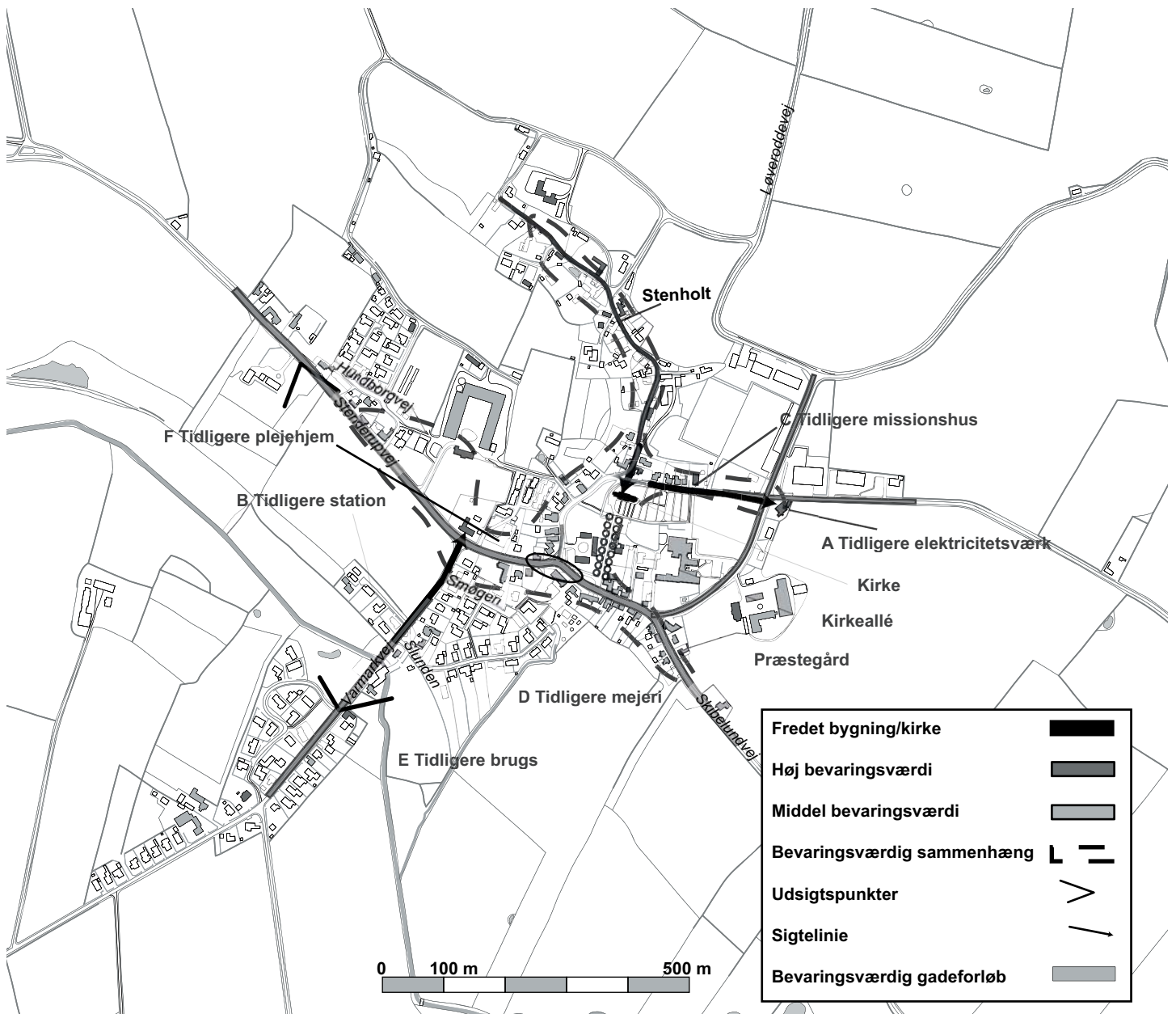

Mejeriet 2006

Elektricitetsværket

bebyggelse i landsbyen. Stenholt består af en bebyggelse af gamle landarbejderboliger, som i omfang og karakter har national bevaringsværdi.

2. Området ved kirken

De ældste dele af kirken stammer fra 1100-tallet. Kirken, med sin centrale placering midt i landsbyen, og den markante allé udgør et visuelt midtpunkt i landsbyen.

Billede fra Sdr. Stenderup 1955

Omkring præstegården ligger der en række rødstenshuse fra slutningen af 1800-tallet. De har huset landsbyens slagter, bager, mejeri og brugs.

3. Området ved stationen

Mellem stationen og den ældste del af landsbyen er der opført bebyggelse med et mere bymæssigt præg i op til 2½ etager.

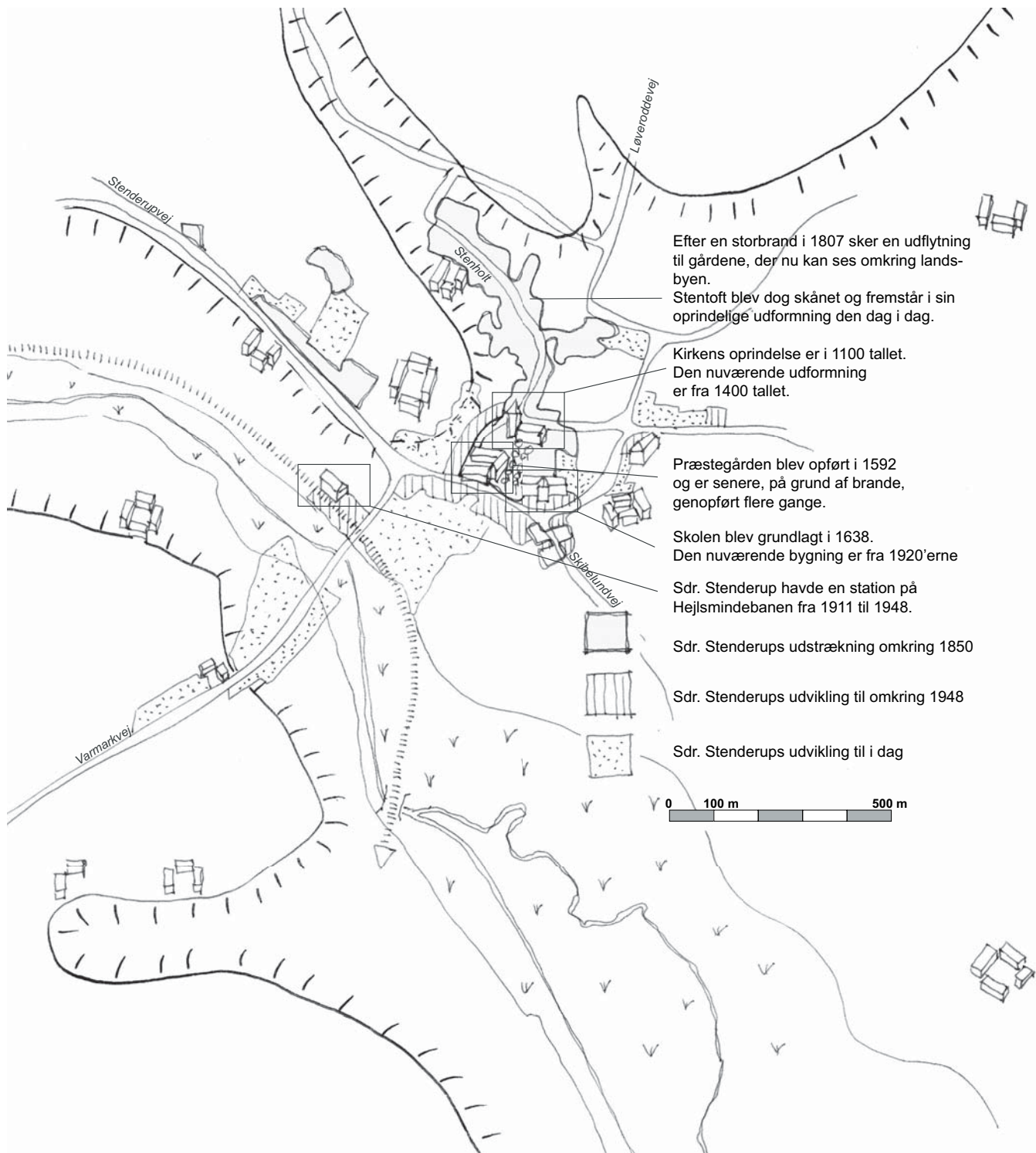
Oversvømmelsen i 1955

Stationsbybebyggelsen følger vejen tæt og danner gaderum. Den nyere byudvikling der har været i Sdr. Stenderup er moderat af omfang. Det betyder, at man stadig tydeligt kan se den oprindelige landsbystruktur.

Østerkær genopført efter branden i 1807 uden for landsbyen

Kort over Sdr. Stenderups historiske udvikling

I 1979 blev byen oversvømmet igen

Centralskolen

Stenderup Nygård

Planlagt byudvikling og forskønnelse af landsbymiljøet

Den nyere bebyggelse i byen ligger i klynger og er fortrinsvis placeret bag ældre bebyggelse mod gaden, så de grønne kiler er holdt åbne. Det medvirker til, at de nye parcelhuskvarterer ikke virker så dominerende, da de er indpasset i den eksisterende struktur.

Det er beboergruppens holdning, at kommende byudvikling skal ske på samme, beherskede måde. Man ønsker, at landsbyen skal have mulighed for at udvikle sig, men uden at byens eksisterende karakter ændres. I øjeblikket er der ikke mulighed for at opføre nye boliger i Sdr. Stenderup, og der er derfor et akut behov for nye byggegrunde.

Beboergruppen ønsker også, at der bliver bygget forskellige boligtyper med blandede ejerformer, så der er mulighed for, at man kan bo i byen i alle stadier af livet.

Kolding Kommune har i februar 2006 haft et forslag til nye byudviklingsområder i landsbyerne til debat.

I debatoplægget er der i Sdr. Stenderup åbnet mulighed for byudvikling i et større område i den nordvestlige del af landsbyen. Debatoplægget har været drøftet i beboergruppen og efterfølgende på et borgermøde.

På baggrund af de to møder har der været foreslået forskellige udviklingsmuligheder i landsbyen af beboergruppen samt en alternativ gruppe af borgere. Begge forslag har det til fælles, at der foreslås byudvikling i noget mindre omfang end det kommunens

debatoplæg giver mulighed for, samt at byudvikling skal ske i overensstemmelse med landsbyens eksisterende bystruktur, hvor ny bebyggelse placeres bag eksisterende gadebebyggelse. På kortet på side 12 er vist placeringen af de steder hvor beboergruppen mener, der kan ske udbygning af boliger. Der friholdes kiler/grønne områder i bebyggelsen, hvorfra der er udblik over landskabet.

Områderne A, B og C vil det være muligt at lokalplanlægge for og udstykke indenfor en kort tidshorisont.

Område D er optaget i regionplanen som byudviklingsområde, men er ikke med i kommuneplanen. Område E og F er hverken med i region- eller kommuneplan. Der er derfor en noget længere planlægningshorisont for områderne D, E og F.

Forskønnelse af landsbycentrum

Området ved kirken, købmanden og en del af Stenderupvej udgør landsbyens centrum. Området opleves tæt og bymæssigt. Der er etableret en nyere chausséstensbelægning, hvor Stenholtgade ender i et t-kryds med Stenderupvej. I den forbindelse er der opsat ny gadebelysning, og der er plantet vejtræer rundt om krydset. Kirkealléen bør fremhæves med ny belægning og belysning.

En fornyelse af belægning og belysning langs Stenderupvej og op ad Stenholtgade, i forlængelse af krydset og i samme materialer, vil give

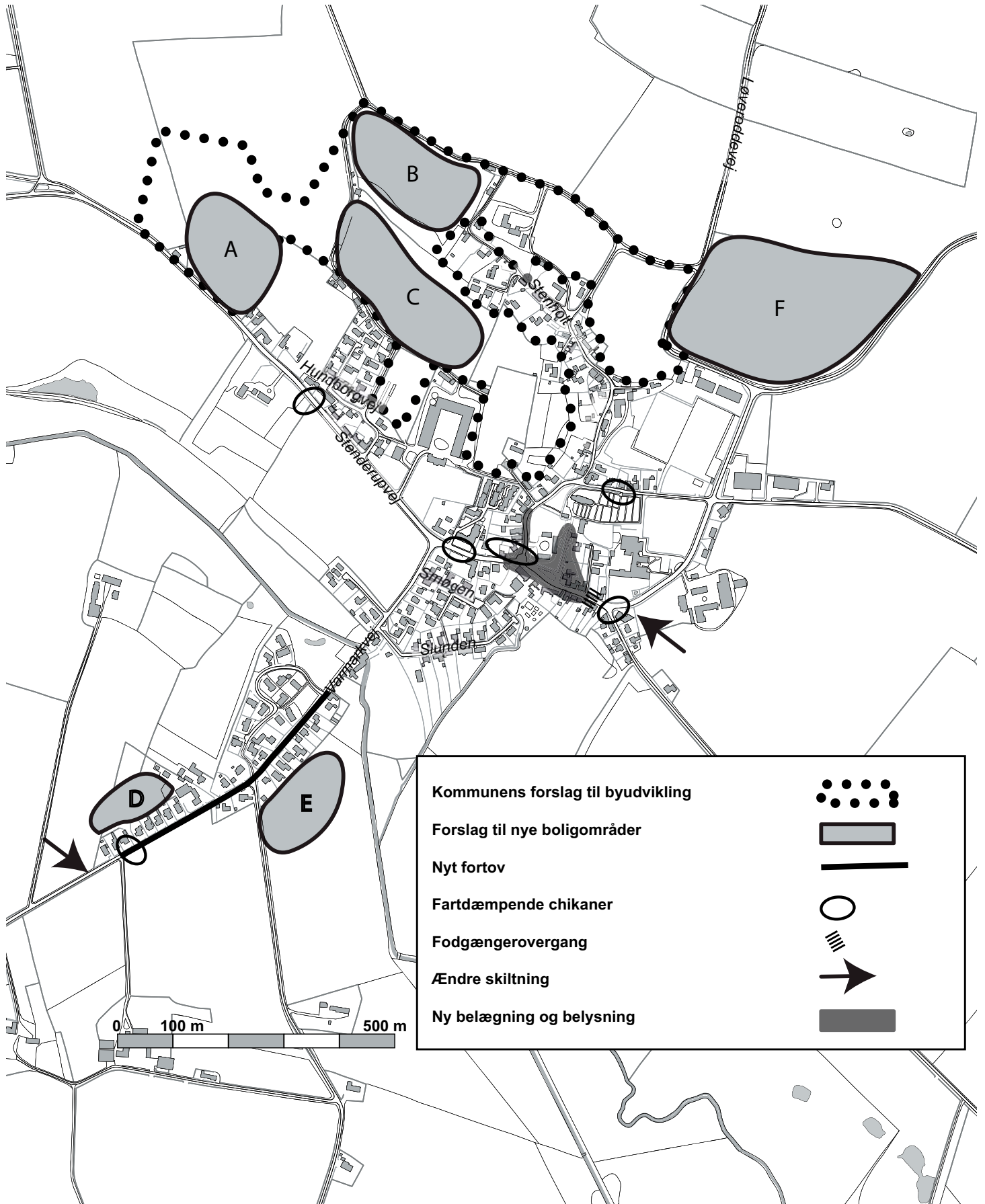
området en mere bymæssig karakter samt markere landsbyens centrum, og samtidig vil det virke dæmpende på trafikhastigheden.

En af de grønne kiler bag Stenholt

Ny belægning i bymidten

Kommunens forslag til byudvikling	
Forslag til nye boligområder	
Nyt fortov	
Fartdæmpende chikaner	
Fodgængerovergang	
Ændre skiltning	
Ny belægning og belysning	

Ønsket byudvikling, trafikregulering og byforskønnelse

Trafik og miljø

Trafik

Trafiksikkerhed gennem Sdr. Stenderup

Den vigtigste trafikforbindelse til Sdr. Stenderup er Stenderupvej.

Der er en del tung trafik ad vejen til og fra gårdene i området samt de lokale virksomheder.

Stenderupvej er skolevej for de større børn, der går i skole i Sdr. Bjert. Kommunen har i flere år haft planer om at etablere en cykelsti mellem Sdr. Stenderup og Sdr. Bjert, men den er ikke anlagt endnu. Beboergruppen finder det meget nødvendigt at cykelstien bliver anlagt hurtigst muligt, da trafikmængden og hastigheden bevirker, at Stenderupvej er usikker for cyklister.

Løveroddevej, Varmarkvej/Moshusevej og Skibelundvej fører alle til populære strande. På sommerdage er der en del trafik gennem Sdr. Stenderup til strandene.

Der er udpeget nogle steder på kortet på side 12, hvor der specielt er problemer med for høj trafikhastighed i forhold til stedet. På Stenderupvej og Varmarkvej bliver hastigheden ikke sænket nok i forhold til, at man er i bymæssig bebyggelse, og der er fodgængere, der krydser vejene, samt cyklister der cykler i vejsiderne.

Ved Skibelundvej er trafikhastigheden for høj, hvor bilerne kører ind i byen ved Stenderupvej, og samtidig er det et sted, hvor der dagligt er skolebørn, der skal krydse vejen.

Sti til skolen

Ønsker

Der er et meget stærkt ønske om at cykelstien til Sdr. Bjert - Agrtrup etableres hurtigst muligt.

Med henblik på at forebygge uheld og generelt øge trafiksikkerheden, er der et generelt ønske om at hastigheden gennem byen sænkes. Det foreslås gjort ved anlæggelse af trafikdæmpende foranstaltninger som f.eks. chikaner, hævede flader og fartmålere ved byens indkørsel.

Dog er det vigtigt ved udformning og valg af trafikdæmpende foranstaltninger, at der vælges løsninger, som gør det muligt for de forskellige erhvervs-køretøjer, fortsat at kunne køre på vejene til og fra virksomhederne og gårdene i området.

Der er ønske om etablering af et fortov ved Varmarkvej og en fodgængerovergang med advarselsblink (torontoblink) ved skolen med henblik på at forbedre trafiksikkerheden for skolebørn og gående. Regulering af trafikken andre steder i byen kan medføre, at Præstediget også skal trafikreguleres for at undgå vejen bliver brugt som genvej. Skiltningen er nogle steder utydelig og upræcis. Der foreslås opsat et skilt ved Dannevirke der viser mod Løverodde strand. Byskiltet ved Varmarkvej er helt dækket af beplantning.

Ønskerne og forslagene er indtegnet på kortet.

Stiforbindelser

Området omkring Sdr. Stenderup har nogle meget smukke stier gennem det enestående landskab. Området er udflugtsområde for hele kommunen, og mange turister besøger hvert år kystområdet.

Indkørsel til byen ved Varmarkvej

Der er blevet lavet en national cykelroute, som går gennem området.

I statsskovene er der også et veludbygget stisystem, som er indtegnet i Skov- og Naturstyrelsens folder om området.

Der er lokale stier inde i selve byen og regionale stier i landskabet rundt om byen, men der mangler forbindelser mellem de to stisystemer.

Ønsker

Der er ønske om etablering af stiforbindelser ud til landskabet og skovene omkring Sdr. Stenderup.

Anlæg af en stiforbindelse i Solkær Enge ville give mulighed for at knytte stierne sammen.

Dyrehold

Der er kun få husdyrhold i området.

I Sdr. Stenderup er der kun 2 svinefarme, 1 kvægfarm og 1 minkfarm. Derved er der ikke de store miljømæssige problemer eller gener for indbyggerne i byen.

Der opleves ingen lugtgener, og støjgener er sæsonbetonet, f.eks. i høst-sæsonen.

Vandforsyning

Sdr. Stenderup bliver forsynet af det lokale vandværk.

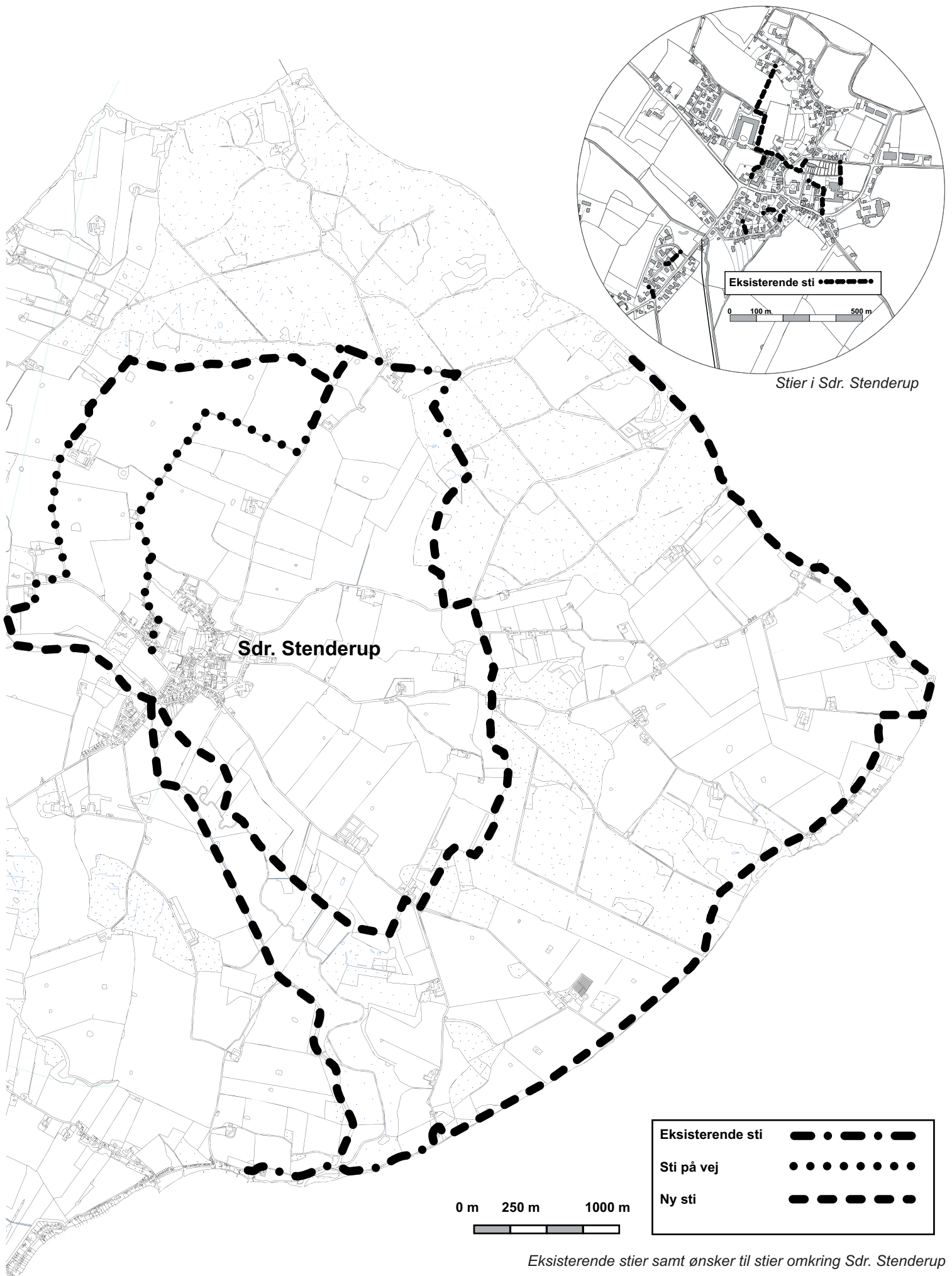
Miljømæssige tiltag

Ønsker

Der er i Sdr. Stenderup ønske om mindre, decentrale genbrugsstationer i byen, hvor f.eks. haveaffald og møbler mv. kan afleveres.

Binderup Mølleå

Eksisterende stier samt ønsker til stier omkring Sdr. Stenderup

Bemærkninger fra borgerne

Arbejdsgruppen har behandlet de bemærkninger til udviklingsperspektivet, der fremkom på borgermødet og i løbet af offentlighedsfasen.

Indkomne bemærkninger til Udviklingsperspektiv for Sdr. Stenderup på borgermødet

Der er forskellige synspunkter på omfang og placering af fremtidig byudvikling i landsbyen, og man opnår ikke enighed på mødet herom.

På mødet fremkommer følgende synspunkter:

- at der er foreslået for mange arealer til byudvikling, og at nogen af områderne skal tages ud af planen.

- at den grønne kile ved område C skal bevares, og at området ikke kan vejbetjenes ad Hundborgvej, som ikke er egnet til det. Udbygning i område C skal helt undgås eller skal begrænses, evt. til at ligge langs vejen.

- at naturen ved B og C har rekreativ værdi, og man derfor skal vente med at bygge der.

- at C er det bedste sted at bygge nye boliger.

- at udbygning i område A vil medføre for massiv, ny bebyggelse ved ankomsten til byen.

- at det er vigtigt at få nye byggemuligheder i byen, for at sikre skolens eksistens.

- at udbygning skal ske nærmest bymidten, da det vil være det mest attraktive og integrere tilflyttere bedre.

- at det rekreative stisystem udvides til også at omfatte Solkær Enge og skovbrynene langs Sønderskov, Midtskov og Nørreskov.

- at der skal etableres en cykelsti til Sdr. Bjert med en placering langs Stenderupvej.

Der er synspunkter for og imod, at der arbejdes videre med tidligere tanker om at etablere en golfbane i området.

Der er synspunkt om, at den gamle sportsplads også skal benyttes til naturværksted.

Beboergruppen oplyser til sidst, at man har haft besøg af en fond, der støtter etablering af ny belysning i gamle landsbyer, og at Sdr. Stenderup muligvis kommer med i puljen.

Indkomne bemærkninger til Udviklingsperspektiv for Sdr. Stenderup i offentlighedsfasen

I løbet af debatperioden kom der forskelligrettede indlæg fra forskellige borgere, hvor der bl.a. blev udtrykt bekymring om omfanget af byudvikling og placering af nogle af byudviklingsområderne.

Borgerne ønsker at få følgende ændret i udviklingsperspektivet:

13 husstande på Varmarkvej gør indsigelse mod byudvikling i område E, og mener området skal tages ud af udviklingsplanen. Udsigt fra boligerne og dermed herlighedsværdi samt naturværdi i området vil forsvinde med udbygning i området. Man mener også, at det vil være svært at gøre Varmarkvej til en sikker skolevej for nye beboere

Der er en underskriftindsamling med 5 underskrifter fra borgere, der mener at område C skal tages ud af udviklingsperspektivet, da man ønsker at bevare den grønne kile.

Der er en underskriftindsamling med 52 underskrifter fra borgere der mener, at der er udlagt for meget areal til byudvikling. Man mener område C skal tages ud af byudviklingsplanen, da det ligger i en af de grønne kiler i landsbyen samt er omfattet af kirkens fjernomgivelser.

Menighedsrådet gør indsigelse mod bebyggelse i område C, da området ligger i kirkens fjernomgivelser.

1 borger mener, at område C er det bedste område til byudvikling, da det ligger tæt på det eksisterende bycentrum med skole og stisystem, og da det er et område man kan tage i brug nu.

1 borger mener, at område C, D og E er de bedste områder til byudvikling. C fordi det ligger tæt ved eksisterende bycentrum med skole og stisystem.

1 borger ønsker område D udvidet yderligere mod vest.

Trafik

Der er indkommet en bemærkning om, at hvis man laver trafikregulering/fartbegrænsning på Stenderupvej skal det også gøres på Præstediget for at undgå, at den vej kan bruges som genvej, og trafikken på vejen derved øges.

Grønne områder

Der er indkommet et forslag om anvendelse af den gamle idrætsplads til et aktivitetsområde med forskellige faciliteter.

Beboergruppen ønsker ikke at medtage forslaget i udviklingsperspektivet.

Stier

Der er indkommet et forslag til stiføring langs Solkær Enge og skovbrynene langs Sønderskov, Midtskov og Nørreskov.

Beboergruppen har valgt at fastholde områderne til byudvikling, som de er vist i udviklingsperspektivet.

Beboergruppen vil medtage forholdet om trafikregulering af Præstediget under afsnittet "Trafik".

Beboergruppen medtager forslaget til udvidelse af den rekreative sti i udviklingsperspektivet.

Dette hæfte med udviklingsperspektiver for Sdr. Stenderup er udarbejdet af beboergruppen i Sdr. Stenderup for at tilkendegive, hvorledes borgerne i området, mener landsbylivet og landsbymiljøet bedst kan styrkes og udvikle sig, samt hvordan landskab og bygningsværdier bør beskyttes.

Det er Beboergruppens håb, at hæftet vil blive et nyttigt værktøj for borgere, virksomheder, foreninger og kommune i arbejdet med at udvikle Sdr. Stenderup som et initiativrigt og inspirerende sted at bo i mange år frem.

Kontaktperson:
Hans Jensen
Stenholt 23
Sdr. Stenderup
6092 Sdr. Stenderup

Tlf: 75 57 11 62